

Nota

Voor burgemeester en wethouders

Nummer: 16INT01807

Datum vergadering:

Nota openbaar:

6 JUNI 2016

► **Onderwerp:** Verzoek herziening bestemmingsplan ten behoeve van mestbewerking van meerdere agrarische bedrijven op de locatie Piksenweg 5a te Daarle.

Advies:

1. In beginsel medewerking verlenen aan verzoek tot mestbewerking van meerdere agrarische bedrijven op de locatie Piksenweg 5a te Daarle;
2. De nota ter kennisname voorleggen aan de raadscommissie grondgebied;
3. Aanvrager informeren en hem in de gelegenheid stellen een ontwerpbestemmingsplan op te stellen;
4. Zo gauw het ontwerpbestemmingsplan met benodigde onderzoeken is aangeleverd en ambtelijk akkoord bevonden de procedure starten met het ter inzage leggen van het ontwerpbestemmingsplan.

Besluit B en W:

Conform advies

Korte samenvatting:

Jan Immink, agrarisch bouw- en milieuadvies, verzoekt namens het agrarisch bedrijf Poorterman, Piksenweg 5a om het plaatsen van een mestbewerkingsinstallatie in een bestaand gebouw binnen het bouwblok van het betreffende agrarische bedrijf. Deze installatie verwerkt 20.000m³ tot loosbaar water (e.e.a. in overleg met het waterschap). Er gaat dus 20.000m³ mest in de omgeving Daarle van de markt af met als gevolg dat dit weer ruimte biedt voor regionale mestafzet voor rundveehouders.

Het verzoek betreft de bewerking van mest door middel van eerst mechanisch scheiden van de mest, daarna het indrogen en hygiëniseren (1 uur verwarmen op 70 gr C), het zeven van de mest en via destillatie het verder verwerken van de dunne fractie tot loosbaar water. Het resultaat van deze stappen van bewerking is een vaste fractie (ong 10% van oorspronkelijke hoeveelheid met minimaal 80% ds), die naar verwachting goed geëxporteerd kan worden.

De productie van varkensmest in Twente bedraagt ruim 800 miljoen kg. Ongeveer 25% wordt op de eigen grond afgezet. De overige mest, ruim 600 miljoen kg, wordt afgevoerd naar andere locaties. Er is meer capaciteit nodig dan alleen de verwerkingscapaciteit van het bedrijf Twence.

Het verzoek past niet binnen het bestemmingsplan omdat ook mest van derden worden aangevoerd. Ook een buitenplanse afwijking via de zogenaamde kruimellijst voldoet niet. Daarom is het nodig om het bestemmingsplan te herzien. De belangrijkste aspecten bij de afweging zijn geur, geluid en de gevolgen van de toename van transportbewegingen in de directe omgeving van de geplande ontwikkeling.

Alhoewel er geen informatie beschikbaar is, lijken de aspecten geur en geluid geen belemmering. De toename van transportbewegingen leidt niet tot aanpassing van de wegen.

In beginsel kan medewerking worden verleend aan het verzoek.

Aanleiding:

Jan Immink, agrarisch bouw- en milieuadvies, verzoekt namens het agrarisch bedrijf Poorterman, Piksenweg 5a om het plaatsen van een mestbewerkingsinstallatie in een bestaand gebouw binnen het bouwblok van het betreffende agrarische bedrijf. Deze installatie verwerkt 20.000m³ tot loosbaar water (e.e.a. in overleg met het waterschap). Er gaat dus 20.000m³ mest in de omgeving Daarle van de markt af met als gevolg dat dit weer ruimte biedt voor regionale mestafzet voor rundveehouders. Hierin is wetmatig voorzien.

Op de locatie Piksenweg wordt nu 6000 m³ vleesvarkensmest geproduceerd met de daar aanwezige dieren. De installatie moet dus naast de eigen mest nog voorzien worden van 14.000 m³ mest. Dit komt van andere bedrijven van relaties van de familie Poorterman.

Het enigste wat dus verandert t.o.v. de huidige bedrijfsvoering zijn het aantal transportbewegingen. In een aanvulling heeft aanvrager aangegeven, dat vanaf de vleesvarkenshouderij N-Stol op de locatie Kolonieweg 7 7645 BB te Hoge Hexel in principe 9000 m³ mest wordt aangevoerd per vrachtwagen naar de locatie Piksenweg, waar de mestbewerking gerealiseerd wordt.

Relevante eerdere besluiten:

Nvt

Doelstelling:

Duurzame veehouderij en beoordeling verzoek

Oplossing:

Infomil geeft de volgende omschrijving voor mestbewerking en mestverwerking:

Het *bewerken* van mest is het behandelen van dierlijke mest zonder het product noemenswaardig te veranderen. Bijvoorbeeld: het mengen, roeren of homogeniseren van mest en het mechanisch scheiden van mest in een dunne en een dikke fractie. Ook het drogen van mest en het hygiëniseren van mest vallen onder de definitie 'bewerken van mest'. Daarnaast vallen ook technieken zoals ultrafiltratie, elektrodialyse of omgekeerde osmose, die gebruikt worden om mineralen te concentreren en (helder) water af te scheiden, onder de definitie 'bewerken'.

Bij het *verwerken* van mest past de ondernemer technieken of combinaties toe, die de aard en de hoedanigheid van de dierlijke mest wijzigen. Bijvoorbeeld: het vergisten van mest of het composteren van mest.

Het **verzoek** betreft het bewerken van mest zodat hiervoor een betere en liefst ook goedkopere afzet gevonden kan worden met zo mogelijk ook export van de bewerkte mest. Onderstaand wordt eerst de installatie kort toegelicht, daarna de wenselijkheid van mestbewerking en vervolgens de ruimtelijke gevolgen als ook de gevolgen voor verkeer en milieu.

De installatie

Het verzoek betreft de bewerking van mest door middel van eerst mechanisch scheiden van de mest, daarna het indrogen en hygiëniseren (1 uur verwarmen op 70 gr C), het zeven van de mest en via destillatie het verder bewerken van de dunne fractie tot loosbaar water. Het resultaat van deze stappen van bewerking is een vaste fractie (ong 10% van oorspronkelijke hoeveelheid met minimaal 80% ds), die naar verwachting goed geëxporteerd kan worden. Daarnaast ontstaan twee concentraten één met een hoog gehalte stikstof, fosfaat en kalium en een concentraat met ammoniumsulfaat. Voor de eerste wordt gewerkt om hiervoor exportverklaring te krijgen en voor de tweede wordt gewerkt aan een erkenning als toepassing als kunstmest.

Daarnaast ontstaat loosbaar water ter grootte van 75% van de oorspronkelijke hoeveelheid mest. Hierover lopen gesprekken met het Waterschap om te bepalen waar en hoe dit water geloosd kan worden.

Het proces is volgens de producent van de installatie stabiel qua techniek. Verschillende soorten mest kunnen er in verwerkt worden. De grootste vraag in Nederland naar dierlijke mest betreft rundveemest. Pluimveemest is veelal al droge mest en kan al langer goed geëxporteerd worden.

Varkensmest past goed in de installatie en de eindproducten van de bewerking kunnen naar verwachting ook het best afgezet worden.

Daarmee is de verwachting dat deze manier van bewerken het best ingezet kan worden op varkensmest. Op dit moment is deze mest veruit het slechtst af te zetten en is de vraag uit die sector ook het grootst om te komen tot mestbewerking en/of -verwerking.

De installatie wordt gemaakt door Wolbers mesttechniek uit Weerselo. Er staat een werkende installatie in Saasveld en deze kan bezocht worden door een afvaardiging van de gemeente.

Voor de locatie Piksenweg 5a wenst men de installatie te plaatsen in de bestaande maar niet meer in gebruik zijnde ligboxenstal. Aanvrager heeft nog niet aangegeven op welke manier de aangevoerde mest en het gedroogde product opgeslagen wordt (tot moment van bewerking of tot moment van afvoeren)

Er is contact geweest met een collega van het samenwerkingsverband Naoberkracht, Tubbergen en Dinkelland. Ervaring daar zijn positief met betrekking tot mestbewerking op boerderijniveau en de installatie van Wolbers.

Conclusie is, dat het systeem toegepast kan worden.

Wenselijkheid mestbewerking

De agrarische sector heeft als opdracht om zorg te dragen voor export van mest. Export van mest is alleen haalbaar, wanneer de geproduceerde mest eerst bewerkt wordt, tot een minder groot volume door water uit de mest te halen en deze of te lozen of deze als dunne fractie op de eigen grond of op gronden in de directe omgeving van de productielocatie te brengen. Het systeem Wolbers voorziet in een dergelijke oplossing. Er zijn meerdere bedrijven, die werken aan een oplossing op bedrijfsniveau.

Tevens wordt gewerkt aan grootschalige mestbewerking en -verwerking door met name Twence. Voor Twence loopt op dit moment een procedure om te komen tot verwerking van 250 miljoen kg varkensmest per jaar. De boer betaalt dan € 19,- per m³ mest, wanneer deze binnen 25 km van de verwerkingsinstallatie in Zenderen gehaald kan worden. Varkenshouders uit de gemeente Hellendoorn kunnen hun mest hier mogelijk gaan aanbieden.

Dunne varkensmest in Twente				
	Geproduceerd op bedrijven in Twente		Afgevoerd van bedrijven in Twente	
Jaar	2010	2014	2010	2014
Gemeenten	Mln kg	Mln kg	Mln kg	Mln kg
Almelo	38	40	33	29
Borne	5	2	3	2
Dinkelland	102	98	80	64
Enschede	12	11	9	6
Haaksbergen	87	83	67	55
Hellendoorn	93	97	75	67
Hengelo (O.)	10	7	7	5
Hof van Twente	237	208	187	158
Losser	13	12	8	8
Oldenzaal	0	0	0	0
Rijssen-Holten	47	52	42	33
Tubbergen	134	109	107	88
Twenterand	39	15	23	12
Wierden	65	67	48	56
Twente	882	801	689	583

Bron: CBS-statistiek

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de productie van varkensmest in Twente ruim 800 miljoen kg bedraagt. Ongeveer 600 miljoen kg wordt afgevoerd van de varkenshouderijen naar andere locaties, bedrijven in de buurt of naar de akkerbouwgebieden. Het restant, ongeveer 25% van de mest, wordt op de eigen grond afgezet. Het verwerkingsbedrijf Twence kan daarmee niet alle mest verwerken. Er is meer capaciteit nodig en de installatie van Wolbers voorziet in mestbewerking tot exportwaardig product op boerderijniveau.

Conclusie uit het vorenstaand is, dat mestbewerking nodig is. Mestbewerking op boerderijniveau kan daarbij goede aanvulling zijn.

Ruimtelijke gevolgen

Het bewerken van mest is het behandelen van dierlijke mest zonder het product noemenswaardig te veranderen. Bijvoorbeeld: het mengen, roeren of homogeniseren van mest en het mechanisch scheiden van mest in een dunne en een dikke fractie. Ook het drogen van mest en het hygiëniseren van mest vallen onder de definitie 'bewerken van mest'. Daarnaast vallen ook technieken zoals ultrafiltratie, elektrodialyse of omgekeerde osmose, die gebruikt worden om mineralen te concentreren en (helder) water af te scheiden, onder de definitie 'bewerken'. Er van uitgaande dat het bedrijf geen mest van derden aanvoert, is mestvergisting en mestbewerking een bedrijfseigen agrarische activiteit.

In die situatie is de conclusie, dat het bewerken van mest op boerderijschaal passend is binnen het bestemmingsplan.

In deze concrete situatie wordt ook mest van derden wordt. Hierdoor neemt het aantal transportbewegingen toe en is de mestbewerking geen onderdeel meer van het eigen agrarische bedrijf. De functie past dan niet binnen het bestemmingsplan.

De huidige kruimellijst kent de afwijkmogelijkheid om af te wijken van het bestemmingsplan voor: "een installatie bij een agrarisch bedrijf waarmee duurzame energie wordt geproduceerd door het bewerken van uitwerpselen van dieren tot krachtens artikel 5, tweede lid, van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet aangewezen eindproducten van een krachtens dat artikellid omschreven bewerkingsprocedé dat ziet op het vergisten van ten minste 50 gewichtsprocenten uitwerpselen van dieren met in de omschrijving van dat procedé genoemde nevenbestanddelen". Er is echter geen sprake van het produceren van duurzame energie, zodat deze afwijkmogelijkheid niet toegepast kan worden.

Beoordeeld moet worden of het bestemmingsplan aangepast kan worden.

Er gelden dan verschillende beoordelingsaspecten uitgaande van alleen mestbewerking. Aanvrager heeft aangegeven, dat er geen sprake is van mestverwerking door mestvergisting, daarmee geen opslag en transport van biogas.

Transport:

De mest van de locatie Piksenweg 5a, ongeveer 6000 m³ per jaar, zal bewerkt worden. Daarnaast wordt mest aangevoerd met vrachtwagens, 9000 m³ vanaf de locatie Kolonieweg 7 in Hoge Hexel en nog 5000 m³ van andere relaties van de aanvrager. Deze locaties zijn gelegen binnen een straal van 10 km.

De bewerkte mest wordt afgevoerd, ongeveer 2000 m³ vaste mest en maximaal een zelfde hoeveelheid aan concentraten.

Totaal aan te voeren 14.000 m³ en af te voeren 4.000 m³ maakt totaal 18.000 m³ gedeeld door 30 m³ per vracht leidt tot 600 vrachten aan- of afvoer, oftewel 12 per week en gemiddeld 2,4 vrachten per werkdag van maandag tot vrijdag. De vrachtwagens hebben geen retourvracht. Daarom moet gerekend worden met het dubbele aantal vrachtwagenbeweging, netto afgerond 5 vrachtwagens per werkdag. De meeste vrachtwagenbewegingen komen van of gaan naar het zuiden (richting Hoge Hexel/Wierden).

Gelet op het aantal bewegingen is dit geen grote toename en verkeerskundig is dit acceptabel, zowel vanuit de intensiteit van het verkeer als vanuit de constructie van de wegen in dit gebied. Het leidt niet tot aanpassing van wegen en daarmee is de Wet Geluidhinder niet aan de orde.

Geur:

De installatie werkt continu en is een gesloten systeem. Bovendien wordt geen gas opgeslagen. Dat maakt dat de invloed van het aspect geur waarschijnlijk beperkt zal zijn. Er zijn echter geen normen voor. De mest zal aangevoerd worden met vrachtwagens. Deze mest zal in een tussenopslag komen voordat deze installatie in gaat. Indicatieve benodigde afstand tot omliggende woning voor het aspect geur is 500 m op basis van de handleiding bedrijven- en milieuzonering. Dit geldt dan voor afvalverwerkingsbedrijven en dan de categorie mestverwerking/korrelfabrieken, oftewel de grote installaties vergelijkbaar met de ontwikkeling Twence. Voor dit verzoek, kleinschaliger van omvang, is dit een te zware norm. Een nader geuronderzoek, aan te leveren door aanvrager dient inzicht te geven in de mate van geuruitstoot. Dit dient tevens afgestemd te worden met de hoeveelheid geur die vrijkomt van de nu al bestaande varkenshouderij.

Tevens is het nodig dat na de realisatie van de installatie een controle-meting wordt uitgevoerd om te controleren of de gekozen uitgangspunten juist zijn.

Geluid

Het geluid van de installatie en ook geluid vanwege halen en brengen van de mest zijn niet in beeld gebracht. Dit komt boven op het geluid van de bestaande varkenshouderij. Indicatieve benodigde afstand tot omliggende woning voor het aspect geluid is 100 m op basis van de handleiding bedrijven- en milieuzonering. Dit geldt dan voor afvalverwerkingsbedrijven en dan de categorie mestverwerking/korrelfabrieken, oftewel de grote installaties vergelijkbaar met de ontwikkeling Twence. Voor dit verzoek, kleinschaliger van omvang, is dit een te zware norm. Voor de varkenshouderij gold al de verplichting van een akoestisch onderzoek. Dit akoestisch onderzoek moet uitgebreid worden met de gevolgen vanwege de mestbewerkingsinstallatie. Ook voor dit aspect geldt, dat het nodig is om na de realisatie van de installatie een controle-meting uit te voeren om te controleren of de gekozen uitgangspunten juist zijn.

Bestemmingsplan

Pas als uit de onderzoeken blijkt, dat de functie haalbaar is, kan een ontwerpbestemmingsplan in procedure gebracht worden. Gelet op de verwevenheid van functies, varkenshouderij van één eigenaar, met bedrijfswoningen en de mestbewerkingsinstallatie van dezelfde eigenaar gaat de voorkeur uit naar het uitbreiden van de agrarische bestemming door een deel van het agrarische bouwvlak met een nadere aanduiding geschikt te maken voor het realiseren van de mestbewerkingsinstallatie. Omdat de onderzoeken uitgevoerd worden op

basis van de verwachte bewerkingscapaciteit zal deze bewerkingscapaciteit (20.000 m³ per jaar) ook als maximale capaciteit opgenomen moeten worden in het bestemmingsplan.

Effecten:

Met de realisatie van mestbewerking op de locatie Piksenweg wordt een bijdrage geleverd aan de oplossing van de mestproblematiek van de Nederlandse veehouderij.

Planning:

Na besluit van uw college wordt aanvrager in de gelegenheid gesteld om een ontwerpbestemmingsplan op te stellen. Wanneer deze ambtelijk akkoord is, kan deze als ontwerp ter inzage worden gelegd.

Financiële consequenties:

Vooralsnog geen. Een herziening bestemmingsplan heeft het risico van planschade in zich. Verwachting is, dat het risico klein en er vooraf geen nadere planschaderisicoanalyse nodig is. Het risico van planschade wordt overgedragen aan de aanvrager via een planschadeverhaalsovereenkomst. De kosten van de herziening van het bestemmingsplan bedragen volgens de legesverordening 2016 € 4.699,80 te vermeerderen met twee publicaties à € 29,70.

Personele consequenties:

Nvt

Juridische consequenties:

Vooralsnog geen. Het ontwerpbestemmingsplan ligt gedurende zes weken ter inzage. Een ieder kan dan zienswijzen indienen bij de raad. Na de vaststelling door de raad is er voor belanghebbenden, die een zienswijze hebben ingediend gelegenheid om in beroep te gaan bij Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Aanvrager wenst het verzoek voortvarend op te pakken. Hij kan daarbij gebruik maken van de coördinatie-regeling Ruimtelijke Ordening. Het bestemmingsplan en de vergunningverlening onderdeel bouwen en onderdeel milieu worden dan gelijktijdig in procedure gebracht.

Informatisering / Automatisering:

Nvt

Burger- en overheidsparticipatie:

Mestbewerking is een relatief nieuwe functie. Aanvrager dient in overleg te gaan met omwonenden en zijn plan toe te lichten, resulterend in draagvlak voor zijn verzoek.

Communicatie:

Nvt

Overige consequenties:

Nvt